

HET PROTESTANTISME IN OOSTENDE (7)

De Engelse kerk in de Langestraat

Kurt Borgoo

In het Contactblad van de anglicaanse gemeenschap verscheen in 1983 volgend artikel:

'Als u soms ervan overtuigd bent dat de oorlogen 1914-1918 en 1940-1945 niets meer dan geschiedenis zijn, zaken die maar best vergeten kunnen worden, ga dan eens een begraafplaats bezoeken waar de gesneuvelden van deze oorlog liggen. Bekijk rij na rij en kijk naar hun leeftijd: 23, 20 of 19 jaar. Kijk dan ook naar hun namen: Jozef, Louis en misschien zult u meer zien dan hun grafsteen. Deze gesneuvelden waren jonge mannen, levendig, opgewekt en energiek, met menselijke verlangens en menselijke zwakheden. Het waren geen symbolen van moed of zelfopoffering. Enkel namen in een boek. Ze vochten, leden en stierven ver van hun favoriete plaatsen, ver van alle goede dingen die ze kenden. Het is goed als we hen niet vergeten.'

EEN KORT OVERZICHT

Aan de rechterkant (de zuidmuur)

I. De Godslamp werd geschonken door Rev. I. E. Jones in herinnering aan zijn vader tweede luitenant J. A. Jones, Militaire Academie en de officieren, onderofficieren en manschappen van het negende Welsh Bataljon van de negende divisie die hun leven lieten in de slag van Passendale op 21 april 1917. Boven de plaat hangt een Welshe vlag.

II. Gewijd aan de herinnering van George Parker die gedurende vele jaren bewaarder was van deze kerk en die overleed op 6 september 1931 op 66-jarige leeftijd. Vrede, volmaakte vrede.

Deze plaat werd op 24 april 1932 door Mevr. Pieters, weduwe van burgemeester Alfons Pieters onthuld. Ze was van Engelse afkomst. Haar vader was Rev. Francis Holland Addams, de eerste predikant van de Sint-Peterskerk in het Londense Notting Hill.

III. Memoriaal van The Royal British Legion, met een gedenkboek met namen van legionairs, een Britse vlag en de standaard van het Legioen en een brandraam.

Achter in de kerk hangt een tekst over het Brits Legioen.

'Dit herdenkingsvenster werd aan de Engelse kerk geschonken door de Oostendse afdeling en de districtsafdeling van het Brits Legioen ter herinnering aan hun leden die overleden zijn sinds de stichting in 1921. Allen dienden trouw met de strijdkrachten hun land tijdens de oorlogsjaren en hielden achteraf als burger het aanzien van het Britse Gemenebest hoog, ver weg van hun geboorteland, in het vriendelijke België. Het gedenkboek dat deel uitmaakt van het memoriaal zal hun namen bevatten en er is plaats voorzien voor toevoegingen.'

In het glasraam is een badge van het Legioen te zien. Het is een deel van het vroegere venster dat tijdens WO II na een bombardement vernield werd. Het stuk met de badge werd echter teruggevonden en verwerkt in het huidige brandglas. Dat werd op 14 juni 1962 door Veldmaarschalk Burggraaf Montgomery van Alamein ingehuldigd.

De Oostendse afdeling van het Brits Legioen werd opgericht in 1920. Bevelvoerder Bickford had het gezag van het Legioen in Oostende. Oorspronkelijk maakten een dozijn man er deel van uit, het hoofdkwartier bevond zich in café Cheval Blanc aan de Alfons Pieterslaan. De eerste leden waren meestal soldaten die instonden voor het spoorvervoer in Oostende van Britse soldaten tussen Engeland en Keulen, waar ze gelegerd waren. In 1927 werd de afdeling gereorganiseerd en verbonden met het hoofdkwartier te Londen.

IV. In dankbare herinnering aan Frank Taylor 1892-1957, chaplain in België 1930-1957, bediende dezer kerk 1947-1957. Zijn dienaars zullen Hem dienen en zij zullen Zijn aanblik zien.

V. In dankbare herinnering aan de Eerste Belgische Brigade die samen met het Britse Bevrijdingsleger 1940-1945 vocht voor de vrijheid.

Deze herdenkingsnis waarin dit gedenkboek ligt, werd op 13 september 1964 door Luitenant-Generaal Piron, Distinguished Service Order, bevelhebber van de Eerste Belgische Brigade gedurende de bevrijdingscampagne ingehuldigd. Normandië-België-Nederland-Duitsland.

Dit boek werd opgedragen aan de manschappen van de Eerste Belgische onafhankelijke Brigade die hun leven lieten voor hun land en de vrijheid van de wereld en dienden met de Britse strijdkrachten gedurende WO II. Zij zullen niet vergeten worden.

Aan de linkerkant (de noordmuur)

VI. In liefdevolle herinnering aan John Cramer, Cambridge, 23 jaar, die, terwijl hij een vreemdeling redde te Oostende verdronk op 8 augustus 1901. Gezegend zijn de zuiveren van hart, want zij zullen God zien.

VII. In herinnering aan degenen die het leven lieten bij de blokkering van de haven van Zeebrugge door de *Vindictive*, de *Iphegenia*, de *Intrepid* en de *Thetis* op 23 april 1918 en de blokkering van Oostende door de *Vindictive* op 19 mei 1918.

Deze plaat is gemaakt met koper afkomstig van de Vindictive en werd in de kerk geplaatst door de bergingssectie van de Britse Admiraliteit.

Bij de blokkering van de haven van Zeebrugge op Sint-Georges Day (23 april) 1918 vielen 195 doden, 383 gewonden, 36 vermisten en 2 krijgsgevangenen. In totaal waren de schepen bemand met 82 officieren en 1698 manschappen.

Deze gedurfde onderneming begon om precies middernacht en na een hels gevecht verlieten de Britten de haven om 10 over één. Hun opdracht om de haven te versperren was gelukt.

Een anekdote die de opofferingsbereidheid van de Britten aantoont en die Rev. Hillyard in zijn boek uit 1935 vermeld: een jongeman wiens arm afgeschoten was, zwaaide met

zijn andere arm zijn kameraden toe: 'Good luck boys, good luck'.

Eenzelfde actie in Oostende mislukte toen.

Bij de versperring van de haven van Oostende op 10 mei 1918 vielen er 9 officieren en waren er 41 doden, gewonden en gekwetsten. Het Britse scheepsgeschut doodde 26 Oostendse burgers.

Op 16 januari 1921 werd er in de kerk een herdenkingsplechtigheid gehouden. De dienst werd geleid door Rev. Charles Nibbs, Royal Navy, chaplain te Oostende.

De gedenkplaat werd onthuld door Commodore Sir F. W. Young, Knight Commander of the British Empire Royal Naval Reserve, in tegenwoordigheid van de burgemeester, de schepenen, de Navy, de handelsmarine en het Militaire Bergingskorps. Boven de gedenkplaat werd een vlag aangebracht die van de *Vindictive* genomen was en waarin een bos bloemen moest hangen om aan te tonen dat de herinneringen aan deze heldendaden nog steeds vers zijn. Op wapenstilstanddag 11 november kregen alle herdenkingsplaten van de oorlog klaprozen ('poppies').

In zijn boek over Oostende uit 1935 schrijft Rev. Hillyard dat op het nieuwe kerkhof 13 Britse officieren, 28 manschappen en 4 onbekende soldaten begraven zijn. Over twee graven geeft hij nader toelichting. Het eerste is dit van Commander Alfred E. Godsall D.S.O.R.N. (Distinguished Service Order Royal Navy). In zijn verslag schrijft vice-admiraal Sir Roger Keyes lovend over deze jonge galante officier. Godsall leidde de eerste en mislukte poging om de havengeul van Oostende te versperren en smeekte bij zijn terugkeer om toestemming te verkrijgen om het alsnog te proberen. In de nacht van 9 op 10 mei 1918, slaagde hij er in het afgedankte schip *Vindictive* tussen beide staketsels te manoeuvreren en te laten zinken. Hij slaagde in zijn opzet, maar betaalde met zijn leven. Het tweede graf bevat de overblijfselen van Luitenant Angus H. Maclachlan. Deze jonge officier stierf op achttienjarige leeftijd samen met Godsall op de *Vindictive*.

VIII. AMDG De vensters in de beuk van deze kerk werden, in herinnering aan het bestuur van Koning George V, geschonken door:

- Admiral Sir Roger Keyes, Baronet, Grand Cross of the Bath, Companion of the Order of Saint Michael and Saint George, Knight Commander of the Royal Victorian Order, Distinguished Service Order
- Captain Sir Ian Hamilton Benn, Baronet, Companion of the Bath, Distinguished Service Order
- Het Britse Legioen Afdeling Oostende
- Lady Frederick Young
- Mrs. George Parker
- The General Steam Navigation Co.
- Mevr. Alfons Pieters
- Mrs. Mac Ray
- De congregatie

De opdracht werd uitgevoerd door Right Rev. Stauton Batty, doctor in de theologie en bisschop van Noord- en Centraal-Europa in juni 1936.

IX. *In herinnering aan de 21 zeelieden die hun leven lieten bij het zinken van het bergingsschip H.M.S. Hughli, voor de haven van Nieuwpoort op 26 april 1919. Deze plaat werd hier geplaatst door de bergingssectie van de Britse Admiraliteit.*

X. *In fiere herinnering aan de Belgische zeelieden die vochten voor de zaak van de vrijheid in de Royal Navy 1936-1945.*

Dit boek werd opgedragen aan alle Belgen die gediend hebben bij de Royal Navy.

Boven de nis hangt de vlag van de Royal Navy, Belgische Sectie met de vermeldingen Atlantic-Schelde-Noordzee-Kanaal. De inhuldiging had plaats op 18 juli 1971.

XI. *Ter nagedachtenis aan Frederick William Young, Knight Commander of the British Empire, Commodore Royal Navy Reserve, gestorven op 20 december 1925. Na de oorlog heeft hij gedurende meer dan twee jaar gewerkt om de Oostendse en Zeebrugse havens vrij te maken. Door het succesvol bergen van de Vindictive, de Iphegenia, de Thetis en de Intrepid volbracht hij zijn taak met vakmanschap, doorzettingsvermogen en zeemanschap, waardig aan de manschappen die deze schepen hebben bemand.*

De plaat werd op zondag 28 april 1935 ont-

huld door M. Deveze, minister van Landsverdediging en ingezegend door Rev. H. J. Hillyard in de aanwezigheid van Lady Young. Commodore Young was als bergingsexpert door de Belgische regering in dienst genomen om de havens van Oostende en Zeebrugge vrij te maken. Het duurde meer dan twee jaar voor zijn taak volbracht was. Young werd door de Britse Koning tot ridder geslagen.

Onder de plaats is geschreven: *De havens werden geblokkeerd door Admiraal Sir Roger Keyes op Saint George Day 1918.*

DE RAVAGE VAN OKTOBER 1983

In de nacht van 23 op 24 oktober 1983 stortte het plafond van de kerk in. De tonnen kalk die naar beneden kwamen brachten veel schade aan. Een deel van de zitbanken en de preekstoel deelden in de ravage. Het altaar was volledig vernield.

Op zondagmorgen had een dertigtal mensen de kerkdienst bijgewoond. De kerkdiensten van de aanhangers van de anglicaanse kerk vonden, in een geest van de oecumene, plaats in de Kapucijnenkerk, vlak om de hoek. Dit gebaar werd geapprecieerd zowel door de gelovigen en de clerus van de katholieke als van de anglicaanse Kerk. Dit toont aan hoe nauw de religieuze banden tussen de beide takken van het Christendom zijn, alhoewel deken Loncke vriendschappelijk beweerde dat het door de donderpreken van de chaplain kwam.

Het oorspronkelijk ribgewelf werd bij de herstelling door een licht gebogen tongewelf vervangen en een nieuw altaar werd geplaatst.